

— Oljefondet medskyldig i folkemord

Kronikk skrevet av Kjell Stephansen, leder for BDS-utvalget i Palestinakomiteen (Boikott, Deinvesteringer og

Sanksjoner)

— Oljefondet medskyldig i folkemord

Vi har vel alle sett de enorme kratrene etter Israels bombing i Gaza. De kan være 20 meter vide og 10 meter dype, og rundt krateret er det ikke stein tilbake på stein. 4000 tonn med bygningsdeler, sand, møbler og menneskerester blir på et sekund kastet til værs. Det dannes ei ildkule med temperatur på opp til 8500 grader. Lunger blir trykt inn og lemmer rives av. Spesielt barn er utsatt, de små kroppene har ingen mulighet mot bomber på over 900 kg.

Etter krigen i Gaza i 2014 leverte FN en grundig rapport der de slo fast at å bruke slike bomber i tettbefolkede områder sannsynlig «utgjør brudd på forbudet mot vilkårlige angrep». Til tross for dette har Israel fortsatt å bruke disse bombene. New York Times dokumenterte dette ved hjelp av KI, satellittfoto og dronebilder i en artikkel 21. desember 2023. Israel hadde på seks uker sluppet minst 208, sannsynligvis mange flere, slike bomber i tettbefolkede områder sør på Gazastripen. Det skjedde i såkalt «trygge områder» for de fordrevne palestinerne. Sør-Afrikas advokater påpekte det samme under rettsaken i Haag.

Til og med USA advarer mot bruken av disse bombene, men det er når kameraene er på. New York Times skriver at USA sendte 5000 slike bomber til Israel i oktober. Disse bombene, kalt Mark-84, produseres av den amerikanske våpengiganten General Dynamics, der Oljefondet nå har aksjer for 7,2 milliarder kroner. Hver gang ei Mark-84 eksploderer og dreper sivile i Gaza renner det penger inn på kontoen til Oljefondet. Krigsprofitten er høy om dagen. Det er kanskje derfor Oljefondet økte sin aksjepost i General Dynamics i 2023?

Oljefondet har store investeringer i våpenindustri med Israel på kundelista. De amerikanske selskapene General Electrics, RTX Corp, L3Harris og nevnte General Dynamics leverer store mengder våpen til Israels hær, og Oljefondet har aksjer for til sammen 28,9 milliarder kroner i disse våpengigantene. Oljefondet har også investert 5,7 milliarder kroner i tyske Rheinmetall og franske Thales, de samarbeider tett med israelske Elbit, Israels største våpenprodusent.

I Oljefondets etiske retningslinjer, fastsatt av Finansdepartementet, står det at «Observasjon eller utelukkelse kan besluttet for selskaper der det er en uakseptabel risiko for at selskapet medvirker til eller selv er ansvarlig for:

- a. Grove eller systematiske krenkelser av menneskerettighetene
- b. Alvorlige krenkelser av individets rettigheter i krig eller konfliktsituasjoner

c. Salg av våpen til stater i væpnede konflikter som benytter våpnene på en måte som utgjør alvorlige og systematiske brudd på folkerettens regler for stridighetene»

Oljefondet bryter opplagt sine egne regler når de investerer i våpengigantene nevnt over. Bombingen i Gaza er både alvorlig og systematisk når minst 27 700 mennesker er drept de fire første månedene av krigen. 26. januar vedtok den internasjonale domstolen i Haag å etterforske Israel. De konkluderte med at det er fare for at Israel begår folkemord. Etter folkemordskonvensjonens artikkel 1 er alle land som har ratifisert konvensjonen pliktig til å forhindre folkemord. Det gjelder også om forbrytelsene ikke skjer på eget territorium. Alle land må avstå fra handlinger som kan medvirke til folkemord, selv om de ikke er part i konflikten. Å levere våpen til Israel er utvilsomt ei slik handling.

Utenriksdepartementet sa til Fri Fagbevegelse 9. februar at de har bestemt seg for å granske om Norge kan bli medskyldig dersom Israel dømmes for folkemord. Espen Barth Eide har advart om at land som leverer våpen til Israel kan bli etterforsket og dømt.

Det er ingenting i Folkemordskonvensjonen som avgrenser Norges ansvar til våpenindustri som ligger innenfor Norges grenser. I artikkel 1 står det: «Avtalepartene bekrefter at folkemord, enten det er begått i fredstid eller i krigstid, er en folkerettslig forbrytelse som de forplikter seg til å forhindre og til å straffe.» Hvis vi kan hindre at våpen eller våpendeler havner i Israel, så er vi pliktige til å gjøre dette.

Dommen mot Israel i Haag 26. januar begynner å virke. Selv om Israel og USA gir blaffen i dommen, vil andre ta ansvar for å stoppe blodbadet i Gaza. Itochu Corporation, et av de 5 store industrikonsernene i Japan, har vedtatt å avslutte samarbeidet med den israelske våpenprodusenten Elbit, og de begrunner det eksplisitt med dommen i Haag.

Oljefondet må nå reagere. Fondet har eierandeler i våpenindustri som forer den israelske krigsmaskina med våpen, da kan Oljefondet være medskyldig i folkemord. Uansett om Oljefondet bruker Folkemordskonvensjonen eller egne etiske retningslinjer, nå er det bare å kvitte seg med aksjene i våpenindustrien som leverer våpen til Israel. Det er totalt forkastelig at Norge skal hente profitt fra folkemord i Gaza.